ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN MISCHO

της 11ης Ιουλίου 2002 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η οδηγία 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας [2] (στο εξής: οδηγία) έχει απασχολήσει επανειλημμένως το Δικαστήριο [3].

2. Αυτή τη φορά, το Δικαστήριο εκλήθη να αποφανθεί επί της προσφυγής που άσκησε η Επιτροπή ως προς την εφαρμογή της οδηγίας εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας.

3. Ειδικότερα, στις γαλλικές αρχές προσάπτεται ότι δεν κατήρτισαν προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως περιλαμβάνοντα ποιοτικούς στόχους για τις 99 επικίνδυνες ουσίες που παρατίθενται σε παράρτημα της προσφυγής και ότι δεν ανακοίνωσαν εν περιλήψει στην Επιτροπή τα εν λόγω προγράμματα και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους, κατά παράβαση του άρθρου 7 της οδηγίας.

II — Νομικό πλαίσιο

4. Η οδηγία αποσκοπεί στην εξάλειψη της ρυπάνσεως του υδάτινου περιβάλλοντος που προκαλείται από ορισμένες ιδιαιτέρως επικίνδυνες ουσίες, οι οποίες απαριθμούνται στον κατάλογο Ι του παραρτήματός της (στο εξής: κατάλογος Ι), και στη μείωση της ρυπάνσεως του υδάτινου περιβάλλοντος από ορισμένες άλλες επικίνδυνες ουσίες, οι οποίες απαριθμούνται στον κατάλογο ΙΙ του παραρτήματος (στο εξής: κατάλογος ΙΙ). Για την επίτευξη του στόχου αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν, δυνάμει του άρθρου 2 της οδηγίας, να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα.

5. Όσον αφορά τις περιλαμβανόμενες στον κατάλογο Ι ουσίες, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξαρτούν, δυνάμει των άρθρων 3 και 5 της οδηγίας, κάθε απόρριψη

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 138.

3 — Βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 1998, C-232/95 και C-233/95, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 1998, σ. I-3343), C-206/96, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 1998, σ. I-3401), της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-285/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1998, σ. I-5935), της 25ης Νοεμβρίου 1998, C-214/96, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 1998, σ. I-7661), της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-207/97, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 1999, σ. I-275), της 11ης Νοεμβρίου 1999, C-184/97, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1999, σ. I-7837), της 25ης Μαΐου 2000, C-384/97, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 2000, σ. I-3823), της 13ης Ιουλίου 2000, C-261/98, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (Συλλογή 2000, σ. I-5905), και της 10ης Μαΐου 2001, C-152/98, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 2001, σ. I-3463).

εντός του υδάτινου περιβάλλοντος από προηγούμενη άδεια των αρμοδίων αρχών και να καθορίζουν πρότυπα αποβολής που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν ορισμένες οριακές τιμές που θεσπίζει το Συμβούλιο με γνώμονα τις επιπτώσεις των ουσιών επί του υδάτινου περιβάλλοντος.

6. Ο κατάλογος ΙΙ περιλαμβάνει, σύμφωνα με την πρώτη περίπτωση, τις ουσίες που αποτελούν μέρος των οικογενειών και ομάδων ουσιών που απαριθμούνται στον κατάλογο Ι, για τις οποίες όμως οι οριακές τιμές αποβολής του άρθρου 6 της οδηγίας δεν έχουν ακόμη καθοριστεί από το Συμβούλιο. Το Συμβούλιο έχει καθορίσει τις οριακές τιμές για 18 ουσίες και του έχουν υποβληθεί προτάσεις για 15 άλλες ουσίες. Επομένως, οι ουσίες αυτές αποτελούν, επί του παρόντος, μέρος του καταλόγου ΙΙ, πρώτη περίπτωση, ενώ 99 ουσίες περιλαμβάνονται στον κατάλογο Ι.

7. Περαιτέρω, ο κατάλογος ΙΙ περιλαμβάνει, σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση, ορισμένες ουσίες των οποίων οι βλαβερές συνέπειες στο υδάτινο περιβάλλον μπορούν να περιοριστούν σε ορισμένη ζώνη και εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά των υδάτων αποδοχής και από την τοποθεσία τους.

8. Το σύστημα των ουσιών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΙΙ αποσκοπεί, σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας, στη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων από τις ουσίες αυτές μέσω κατάλληλων μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη.

9. Τα μέτρα αυτά διευκρινίζονται στο άρθρο 7 της οδηγίας, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«1. Για τη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων, που προβλέπονται στο άρθρο 1, από τις ουσίες του καταλόγου ΙΙ, τα κράτη μέλη καταρτίζουν προγράμματα για την πραγματοποίηση των οποίων εφαρμόζουν ιδίως τα μέσα που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3.

2. Για όλες τις απορρίψεις που πραγματοποιούνται στα ύδατα του προβλέπονται στο άρθρο 1, οι οποίες δύνανται να περιέχουν ουσίες του καταλόγου ΙΙ, απαιτείται προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, που καθορίζει τα πρότυπα αποβολής. Τα πρότυπα αυτά βασίζονται στους ποιοτικούς στόχους που καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3.

3. Τα προγράμματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1, περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα, οι οποίοι θεσπίζονται σύμφωνα με τις τυχόν οδηγίες του Συμβουλίου.

4. Τα προγράμματα δύνανται επίσης να περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις για τη σύνθεση και τη χρήση ουσιών ή ομάδων ουσιών καθώς και προϊόντων, λαμβάνουν δε υπόψη τις τελευταίες οικονομικώς εφικτές τεχνικές εξελίξεις.

5. Τα προγράμματα θέτουν τα χρονικά όρια πραγματοποιήσεώς τους.

6. Τα προγράμματα και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους ανακοινώνονται περιληπτικώς στην Επιτροπή.

7. Η Επιτροπή, μαζί με τα κράτη μέλη, οργανώνει συστηματικούς συγκριτικούς ελέγχους των προγραμμάτων για την εξασφάλιση επαρκούς συντονισμού κατά την πραγματοποίησή τους. Αν η Επιτροπή το κρίνει αναγκαίο, υποβάλλει για τον σκοπό αυτό στο Συμβούλιο προτάσεις επί του θέματος.»

10. Το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/692/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1991, για την τυποποίηση και τον εξορθολογισμό των εκθέσεων που αφορούν την εφαρμογή ορισμένων οδηγιών για το περιβάλλον [4], προβλέπει τα εξής:

«Κάθε τρία χρόνια τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή πληροφορίες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας μέσω μιας τομεακής έκθεσης η οποία καλύπτει και τις άλλες σχετικές κοινοτικές οδηγίες. Η έκθεση αυτή καταρτίζεται βάσει ερωτηματολογίου ή σχεδιαγράμματος το οποίο καταρτίζει η Επιτροπή με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 91/692/ΕΟΚ. Το ερωτηματολόγιο ή το σχεδιάγραμμα αυτό αποστέλλεται στα κράτη μέλη έξι μήνες πριν από την έναρξη της περιόδου που καλύπτει η έκθεση. Η έκθεση υποβάλλεται στην Επιτροπή εντός εννέα μηνών από τη λήξη της τριετίας την οποία καλύπτει.

Η πρώτη έκθεση καλύπτει την περίοδο από 1993 μέχρι και 1995.

[...]»

III — Ανάλυση

11. Η Επιτροπή επισημαίνει στο δικόγραφο της προσφυγής της ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας σε συνδυασμό με το άρθρο 1 αυτής, τα κράτη μέλη έχουν υποχρέωση να καταρτίζουν προγράμματα περιέχοντα ποιοτικούς στόχους και αποσκοπούντα στη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων εντός μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Κάθε απόρριψη που πραγματοποιείται στα εν λόγω ύδατα εξαρτάται από προηγούμενη άδεια εκδιδόμενη από την αρμόδια αρχή, η οποία καθορίζει τα πρότυπα αποβολής που υπολογίζονται σε σχέση με τους ποιοτικούς στόχους που έχουν καθοριστεί με τα προγράμματα.

4 — ΕΕ L 377, σ. 48.

12. Επομένως, κατά την Επιτροπή, οι ποιοτικοί στόχοι αποτελούν, συγχρόνως, σύμφυτο μέρος των προγραμμάτων που προβλέπονται στο ως άνω άρθρο, τυχόν δε έλλειψη των ανωτέρω στόχων καθιστά τα εν λόγω προγράμματα ατελή, και δείκτη ποιότητας με γνώμονα τον οποίο μπορούν να χορηγούνται οι άδειες περί απορρίψεως. Κατά συνέπεια, ελλείψει προγραμμάτων και ποιοτικών στόχων, δεν είναι δυνατόν να εκδοθούν άδειες σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας.

13. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν εφάρμοσε πρόγραμμα ή προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως από επικίνδυνες ουσίες κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας. Επισημαίνει ότι η διαπίστωση αυτή δεν αποκλείει κατ' ανάγκην το ότι, πέραν της ελλείψεως προγραμματικών ενεργειών συμφώνων προς την οδηγία εκ μέρους του ως άνω κράτους μέλους, το κράτος μέλος αυτό μπόρεσε να εκπληρώσει την υποχρέωση να διαθέτει ποιοτικούς στόχους των υδάτων όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες, στόχους υποχρεωτικούς, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 2, για τον καθορισμό των προτύπων αποβολής. Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

14. Έτσι, η επίκριση της Επιτροπής στηρίζεται σε δύο κύρια σημεία: αφενός, υποστηρίζει ότι τα μέτρα τα οποία ανακοίνωσε η Γαλλική Κυβέρνηση και τα οποία παρουσίασε ως αποσκοπούντα στην εφαρμογή του άρθρου 7 της οδηγίας δεν συνιστούν προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως που προκαλείται από όλες τις σχετικές ουσίες του καταλόγου ΙΙ κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου· αφετέρου, καταλογίζει στις γαλλικές αρχές την έλλειψη ποιοτικών στόχων για τα ύδατα όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες.

15. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 7 της οδηγίας ορίζει ρητώς, στην παράγραφο 3, ότι τα κατά την έννοια της παραγράφου 1 προγράμματα περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα. Εξ αυτού προκύπτει κατ' ανάγκην ότι, όπως εξάλλου υπενθυμίζει και η Επιτροπή, εφόσον κράτος μέλος παρέλειψε να καθορίσει τέτοιους στόχους, παρέβη οπωσδήποτε την υποχρέωσή του να καταρτίσει προγράμματα. Επομένως, το ζήτημα αν, σε μια τέτοια περίπτωση, η εκ μέρους του ως άνω κράτους μέλους παράβαση της υποχρεώσεως αυτής οφείλεται και σε άλλο λόγο, π.χ. στη μη πρόβλεψη ενός συνολικού, διαρθρωμένου και παρουσιάζοντος συνοχή προγραμματισμού, είναι, κατά τη γνώμη μου, δευτερεύον ζήτημα, καθόσον, ελλείψει ποιοτικών στόχων, η παράβαση της υποχρεώσεως καταρτίσεως των προγραμμάτων στοιχειοθετείται οπωσδήποτε.

16. Επομένως, πρόκειται να εξετάσω, κατ' αρχάς, τη σχετική με τους ποιοτικούς στόχους αιτίαση της Επιτροπής, η οποία παρουσιάζεται ως δεύτερη αιτίαση στο δικόγραφο της προσφυγής.

Επί της αιτιάσεως που αφορά την έλλειψη ποιοτικών στόχων για τα ύδατα όπου αποβάλλονται οι ουσίες του καταλόγου ΙΙ

17. Όπως μνημονεύτηκε, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι ποιοτικοί στόχοι συνιστούν τον δείκτη ποιότητας με γνώμονα τον

οποίο μπορούν να εκδίδονται οι άδειες περί απορρίψεως οι οποίες, ελλείψει τέτοιων στόχων, δεν είναι δυνατόν να εκδοθούν σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας. Κατά την Επιτροπή, οι εν λόγω στόχοι πρέπει να καθορίζονται βάσει προσεγγίσεως σχετικής με το υδάτινο περιβάλλον όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες και κατά λεκάνη, λαμβανομένων υπόψη όλων των απορρίψεων που αφορούν ορισμένη επιφάνεια ύδατος, ανεξαρτήτως της φύσεως και της προελεύσεώς τους.

18. Συνεπώς, καμία νέα απόρριψη συγκεκριμένης ουσίας δεν μπορεί να εγκριθεί, ανεξαρτήτως των εφαρμοστέων προτύπων αποβολής, οσάκις ένα υδάτινο περιβάλλον όπου αποβάλλονται οι ως άνω ουσίες περιέχει την ουσία αυτή σε ποσότητα μεγαλύτερη από εκείνη που προκύπτει από τους σχετικούς ποιοτικούς στόχους.

19. Ομοίως, η Επιτροπή προσθέτει ότι τα πρότυπα αποβολής, τα οποία πρέπει να προβλέπουν οι άδειες, δεν μπορούν να καθορίζονται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, αλλά κατά περίπτωση, με γνώμονα την κατάσταση του συγκεκριμένου υδάτινου περιβάλλοντος όπου αποβάλλονται οι ως άνω ουσίες, κατά τρόπο ώστε να επιτρέπουν την τήρηση των ποιοτικών στόχων.

20. Ο επιτακτικός χαρακτήρας του καθορισμού τέτοιων στόχων για κάθε υδάτινη μάζα και για κάθε ουσία προκύπτει επίσης από τη νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα από την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας [5].

21. Ωστόσο, τα μέτρα που ανακοίνωσε η Γαλλική Κυβέρνηση δεν καλύπτουν το σύνολο των σχετικών υδάτινων μαζών και, εν πάση περιπτώσει, δεν αντιστοιχούν στην έννοια των ποιοτικών στόχων που καθορίστηκε συναφώς.

22. Η καθής αμφισβητεί την ανάλυση της Επιτροπής και εκτιμά, αντιθέτως, ότι έλαβε τα απαιτούμενα από την οδηγία μέτρα.

23. Ειδικότερα, η Γαλλική Κυβέρνηση διατείνεται ότι ο νόμος 64-1245, της 16ης Δεκεμβρίου 1964, περί του καθεστώτος και της κατανομής των υδάτων και περί καταπολεμήσεως της ρυπάνσεώς τους [6], προβλέπει τον ορισμό των ποιοτικών στόχων.

24. Η εγκύκλιος της 17ης Μαρτίου 1978 σχετικά με την πολιτική των ποιοτικών στόχων των υδάτινων ρευμάτων, των τμημάτων υδάτινων ρευμάτων, των καναλιών, των λιμνών ή των δεξαμενών, ορίζει δύο κατάλληλα για τον προσδιορισμό των εν λόγω στόχων κλιμάκια. Το σύστημα του κοινού δικαίου στηρίζεται στην εκπόνηση δελτίων ποιοτικών στόχων σε νομαρχιακό επίπεδο, τα οποία καταρτίζονται σε κάθε νομό και συγκεντρώνουν τους στόχους που καθόρισε ο νομός αυτός, όσον αφορά την ποιότητα, ανά υδάτινο ρεύμα.

5 — Σκέψεις 33 έως 36.

6 — JORF [Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας] της 18ης Δεκεμβρίου 1964, σ. 11258.

25. Η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι τα εν λόγω δελτία αποτελούν ουσιώδες μέσο εφαρμογής του νόμου 76-663, της 19ης Ιουλίου 1976, περί των αναγνωρισμένων εγκαταστάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος [7]. Συγκεκριμένα, ο νόμος αυτός προέβλεπε την έκδοση αποφάσεων περί εγκρίσεως της λειτουργίας περίπου 65 000 βιομηχανικών εγκαταστάσεων και περιέχει διατάξεις σχετικά με τις απορρίψεις, που προσδιορίζονται με γνώμονα τους καθορισθέντες για κάθε υδάτινο ρεύμα ποιοτικούς στόχους.

26. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, οι ποιοτικοί στόχοι καθορίζονται σύμφωνα με δέσμη κριτηρίων εκτιμήσεως της γενικής ποιότητας του ύδατος, η οποία εκπονήθηκε από το ινστιτούτο υδρολογικών ερευνών το 1971. Οι στόχοι αυτοί παρέχουν τη δυνατότητα να γίνει διάκριση της ποιότητας του ύδατος σε πέντε επίπεδα, το καθένα από τα οποία προϋποθέτει την τήρηση πολλών παραμέτρων. Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι, ναι μεν οι εν λόγω παράμετροι δεν εντάσσονται όλες στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως των επικινδύνων ουσιών, ωστόσο μία από αυτές αφορά ειδικώς τη συγκέντρωση των υδάτων σε επικίνδυνες ουσίες που προέρχονται από βιομηχανικές απορρίψεις. Εντούτοις, η Γαλλική Κυβέρνηση δεν έλαβε το μέτρο της συγκεντρώσεως κάθε μιας από τις 99 ουσίες που απαριθμούνται στον κατάλογο ΙΙ σε όλα τα σχετικά ύδατα.

27. Ιδιαίτεροι στόχοι υφίστανται επίσης οσάκις τα ύδατα διέπονται από μία συγκεκριμένη κοινοτική οδηγία: ύδατα κατάλληλα για οστρακοκαλλιέργεια, ύδατα χρήζοντα προστασίας ή βελτιώσεως προκειμένου να είναι κατάλληλα για τη ζωή των ιχθύων, επιφανειακά ύδατα προοριζόμενα για την παραγωγή ποσίμου ύδατος, ύδατα κολυμβήσεως.

28. Με την εγκύκλιο 90-55, της 18ης Μαΐου 1990, που αφορά τις τοξικές απορρίψεις στα ύδατα (στο εξής: εγκύκλιος της 18ης Μαΐου 1990), το Υπουργείο Περιβάλλοντος άρχισε τη διενέργεια, σε περιφερειακό επίπεδο, απογραφής των βιομηχανικών απορρίψεων, που αφορά ειδικώς τις 132 ουσίες οι οποίες απαριθμούνται στον κατάλογο ΙΙ, και που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί μέσω ερευνών σχετικά με τη βιομηχανική επεξεργασία των αναγνωρισμένων εγκαταστάσεων και μέσω αναλύσεων των απορρίψεων που πραγματοποιήθηκαν. Η Γαλλική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η ως άνω απογραφή πραγματοποιήθηκε σε περιφερειακό επίπεδο και οδήγησε στην αναθεώρηση των αποφάσεων περί εγκρίσεως των εν λόγω εγκαταστάσεων, όπου τούτο ήταν επιβεβλημένο.

29. Για την εδραίωση της νομικής βάσεως της ρυθμίσεώς της, η Γαλλική Δημοκρατία εξέδωσε τον νόμο 92-3, της 3ης Ιανουαρίου 1992, σχετικά με τα ύδατα [8] και την απόφαση της 1ης Μαρτίου 1993, σχετικά με τη δειγματοληψία και την κατανάλωση ύδατος, καθώς και τις απορρίψεις οιασδήποτε φύσεως των αναγνωρισμένων εγκαταστάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίες εξαρτώνται από τη χορήγηση αδείας [9]. Η ρύθμιση αυτή προβλέπει τον καθορισμό ποιοτικών στόχων, ανά υδατικό ρεύμα, και τη συνεκτίμηση των εν λόγω στόχων μέσω εφαρμογής της ρυθμίσεως περί αναγνωρισμένων εγκαταστάσεων, καθώς και τον καθορισμό οριακών τιμών για τις

7 — JORF της 20ής Ιουλίου 1976, σ. 4320.

8 — JORF της 4ης Ιανουαρίου 1992, σ. 2946.

9 — JORF της 28ης Μαρτίου 1993, σ. 5283.

ουσίες που απαριθμούνται στους καταλόγους Ι και ΙΙ της οδηγίας, για τις οποίες απαιτείται ένας τέτοιος καθορισμός. Η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι οι εν λόγω εθνικές οριακές τιμές μπορούν να αυξηθούν σε νομαρχιακό επίπεδο, αν το κρίνει αναγκαίο ο νομάρχης, στηρίζοντας την ανάλυσή του στους ποιοτικούς στόχους των υδάτων, και ότι η απόφαση της 1ης Μαρτίου 1993 συμπληρώνει τα τομεακά μέτρα προσδιορίζοντας σειρά προδιαγραφών που πρέπει να τηρούνται από τις βιομηχανίες τις οποίες αφορούν πρωτίστως οι απορρίψεις των εν λόγω ουσιών.

30. Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι οφείλει να στηρίζει τη λειτουργία του συστήματος χορηγήσεως αδειών επί ποιοτικών στόχων ανά υδατικό ρεύμα. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι έχει επεξεργαστεί πλήρως τον καθορισμό, ανά υδατικό ρεύμα, τέτοιων στόχων, μία από τις παραμέτρους των οποίων είναι το εύρος των βιομηχανικών απορρίψεων.

31. Αντιθέτως, η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι τίποτα δεν επιβάλλει την εξειδίκευση των ως άνω στόχων ανά ουσία και ότι η εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία της έννοιας του «στόχου» είναι ανεφάρμοστη, ιδιαιτέρως περίπλοκη και συνεπάγεται παράλογες δαπάνες. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των σχετικών ουσιών και οι μεταξύ τους συνδυασμοί που θα έπρεπε να μελετηθούν είναι σχεδόν ατελείωτοι. Επιπλέον, μία τέτοια προσέγγιση, ανά ουσία, δεν λαμβάνει υπόψη τα συνδυασμένα αποτελέσματα (θετικά ή αρνητικά) των ρύπων.

32. Αντιθέτως, οι συγκεντρωτικοί στόχοι στους οποίους προσέφυγε η Γαλλική Κυβέρνηση συνιστούν ορθή εφαρμογή της οδηγίας.

33. Συναφώς, η ως άνω κυβέρνηση προβάλλει ότι το γαλλικό σύστημα παρέχει τη δυνατότητα να μετρηθούν συγκεκριμένα οι απορρίψεις των επικινδύνων ουσιών που περιλαμβάνονται στους καταλόγους της οδηγίας και να γίνουν δεκτοί οι ποιοτικοί στόχοι των υδάτων, για κάθε υδάτινο ρεύμα, βάσει περισσοτέρων παραμέτρων, μία από τις οποίες αφορά αποκλειστικά τις ουσίες αυτές.

34. Συγκεκριμένα, από τη δέσμη των κριτηρίων επί των οποίων στηρίζεται η εκτίμηση των ποιοτικών στόχων, την οποία ανακοίνωσε η Επιτροπή σε παράρτημα του υπομνήματος αντικρούσεως, προκύπτει ότι ένα από τα κριτήρια αυτά, ο βιοτικός δείκτης, αφορά ειδικώς τις επικίνδυνες ουσίες και μόνον αυτές. Επομένως, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, ένας συγκεντρωτικός δείκτης είναι επίσης ένα αριθμητικό στοιχείο που παρέχει τη δυνατότητα να ταξινομηθούν με ακρίβεια οι άδειες που πρόκειται να χορηγηθούν, χωρίς καθορισμό, ανά ουσία, των στόχων της απορρίψεως.

35. Αντιθέτως προς την Επιτροπή, η καθής εκτιμά ότι ουδεμία απόφαση του Δικαστηρίου αντικρούει την ερμηνεία της οδηγίας που υποστηρίζει η ίδια. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο ουδέποτε ερμήνευσε το άρθρο 7 της οδηγίας, το οποίο είναι ασαφές επί του ζητήματος αυτού, ως επιβάλλον την υποχρέωση καθορισμού των στόχων, ανά ουσία, για κάθε υδάτινο ρεύμα.

36. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, καίτοι το Δικαστήριο υπενθύμισε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, τη σημασία του καθορισμού των ποιοτικών στόχων στο πλαίσιο της προγραμματικής προσεγγίσεως, αναφέρεται μόνο σε στόχους «για το σύνολο των ουσιών» και ουδέποτε διευκρινίζει ότι οι εν λόγω στόχοι πρέπει να αφορούν ατομικά κάθε ουσία. Επομένως, εν προκειμένω, τίθεται το ζήτημα αν κάθε μία από τις 99 ουσίες πρέπει να συνιστά μια παράμετρο που αποτελεί το αντικείμενο ενός μέτρου και ενός ποιοτικού στόχου ή αν είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν όλες ή μέρος των 99 αυτών ουσιών σε μία και μόνη παράμετρο σχετική με τις «επικίνδυνες ουσίες», η οποία αποτελεί αντικείμενο επιτηρήσεως και ενός ποιοτικού στόχου.

37. Η Επιτροπή, ενώ αμφισβητεί ότι οι γαλλικές αρχές εφάρμοσαν πράγματι τέτοιες συνολικές παραμέτρους, προβάλλει ότι, εν πάση περιπτώσει, οι εν λόγω παράμετροι δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας. Συναφώς, εκθέτει ότι οι ποιοτικοί στόχοι που πρέπει να καταρτιστούν δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας πρέπει να αναφέρονται ειδικώς στον κατάλογο ΙΙ των ουσιών που μνημονεύονται στο παράρτημα της εν λόγω οδηγίας. Γενικοί στόχοι, όπως είναι η επιδίωξη καλής οικολογικής ποιότητας του ύδατος, η οποία ορίζεται χωρίς αναφορά στην οδηγία, δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί.

38. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, καίτοι είναι δυνατόν να καθοριστούν ποιοτικοί στόχοι για το σύνολο των ατομικών παραμέτρων, ωστόσο, η πείρα απέδειξε ότι οι παράμετροι που χρησιμοποιούνται δεν προβλέπουν αρκούντως αυστηρές τιμές για κάθε συστατικό στοιχείο, εξεταζόμενο ατομικά. Συναφώς, μνημονεύει το παράδειγμα της παραμέτρου AOX, η οποία καλύπτει το σύνολο των χλωριούχων οργανικών ενώσεων και η οποία, για τεχνικούς λόγους, δεν μπορεί να καθοριστεί και να ελεγχθεί σε χαμηλά επίπεδα συγκεντρώσεως, τα οποία είναι κατάλληλα για ορισμένες από τις ενώσεις που ανήκουν σ' αυτή την οικογένεια ουσιών.

39. Οι ποιοτικοί στόχοι αναφέρονται στα χημικά και βιολογικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες. Επομένως, οι στόχοι αυτοί πρέπει να καθορίζονται με ακρίβεια και, κατά συνέπεια, εφόσον είναι αριθμημένοι ανά ουσία, κανένας υπολογισμός για τα πρότυπα αποβολής δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί χωρίς τέτοιους αριθμημένους στόχους.

40. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο ισχυρισμός της καθής δεν βρίσκει έρεισμα στη νομολογία.

41. Έτσι, στην προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, το Δικαστήριο αναφέρθηκε ρητώς στην υποχρέωση καθορισμού οριακών τιμών για τις 114 πρωτεύουσες ουσίες[10]. Στην ίδια απόφαση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης τον στενό δεσμό μεταξύ της ποιότητας του υδάτινου περιβάλλοντος και της περιεκτικότητας σε ρυπογόνες ουσίες. Συνεπώς, η ως άνω περιεκτικότητα πρέπει να καθορίζεται με ακρίβεια για κάθε μία από τις εν λόγω ουσίες,

10 — Σκέψη 34.

δεδομένου ότι η απλή παροχή συγκεντρωτικών στοιχείων δεν είναι επαρκής συναφώς.

42. Ομοίως, στην προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, το Δικαστήριο έκρινε ότι εναπόκειται στο Βασίλειο του Βελγίου να καθορίσει ποιοτικούς στόχους για τις 99 ουσίες που απαριθμούνται σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής, οι οποίες είναι οι ίδιες με εκείνες στις οποίες αναφέρεται η Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση.

43. Όσον αφορά την προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, επί της οποίας στηρίζεται η καθής, καίτοι είναι αληθές ότι η έκφραση «το σύνολο των ουσιών» που χρησιμοποιείται στη σκέψη 34 της αποφάσεως δεν παρέχει απόλυτη βεβαιότητα, πρέπει να ερμηνευθεί στο πλαίσιο του συνόλου της αποφάσεως και ιδίως της αναφοράς του Δικαστηρίου στη ρύπανση «από όλες τις [επίμαχες] ουσίες» [11].

44. Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλεί η καθής από την πρακτική αδυναμία καθορισμού στόχων για όλες τις επίμαχες ουσίες, πρέπει να υπομνηστεί ότι παρόμοια επιχειρηματολογία έχει ήδη απορριφθεί από το Δικαστήριο στην προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι οι δυσχέρειες ως προς την αναγνώριση των ουσιών δεν απαλλάσσουν κράτος μέλος από την υποχρέωση να μεταφέρει την οδηγία στο εσωτερικό του δίκαιο και υπενθύμισε ότι το ως άνω κράτος μέλος είχε τη δυνατότητα να έλθει σε επικοινωνία με την Επιτροπή ή να εκπονήσει επιστημονικές μελέτες σε εύλογο χρόνο.

45. Επιπλέον, συμμερίζομαι την ανάλυση της Επιτροπής, η οποία, εξάλλου, δεν αντικρούεται από την καθής, κατά την οποία η προσφυγή σε συγκεντρωτικές παραμέτρους δεν παρέχει πάντοτε τη δυνατότητα να προβλεφθούν επαρκώς αυστηρές τιμές για κάθε συνθετικό στοιχείο ατομικά. Επομένως, τέτοιες παράμετροι δεν μπορούν να θεωρηθούν ως κατάλληλος ποιοτικός στόχος ενόψει της οδηγίας.

46. Προσθέτω ότι, έστω και αν υποτεθεί ότι η προσέγγιση των συγκεντρωτικών στόχων είναι συμβατή, κατ' αρχήν, με τις απαιτήσεις της οδηγίας, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει, συμμερίζομαι τις λοιπές επικρίσεις που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά την προσέγγιση που ακολούθησαν οι γαλλικές αρχές.

47. Συγκεκριμένα, κατά τη γνώμη μου, είναι αναπόφευκτο ένα διάβημα στηριζόμενο στην προσφυγή σε πέντε συνολικά επίπεδα ποιότητας, τα οποία καθορίζονται βάσει πολλών παραμέτρων και από τα οποία μόνον ένα αφορά τις επικίνδυνες ουσίες, δεν παρέχει στην καταπολέμηση των ως άνω ουσιών την προτεραιότητα που της παρέχει η οδηγία, αλλά, αντιθέτως, συνεπάγεται ότι οι εν λόγω συνολικοί στόχοι είναι το αποτέλεσμα του συγκερασμού πολλών θεωρήσεων, οι οποίες

11 — Σκέψη 56.

δεν συνδέονται όλες κατ' ανάγκην με την καταπολέμηση των ουσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα της οδηγίας. Ωστόσο, από τη διατύπωση του άρθρου 7 απορρέει ότι οι στόχοι που επιδιώκει πρέπει, αντιθέτως, να αφορούν ειδικώς τη μείωση των ως άνω ουσιών.

48. Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η καθής δεν διέλυσε τις αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά την πραγματική εφαρμογή των επίμαχων μέτρων. Έτσι, π.χ., ο νόμος 92-3 είναι πράξη γενικής ισχύος, που τέθηκε σε εφαρμογή, μεταξύ άλλων, με την απόφαση της 1ης Μαρτίου 1993, η οποία παραθέτει πολλές οριακές τιμές, αλλά η οποία ακυρώθηκε από το Conseil d'État, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, χωρίς να αντικρουστεί από τη Γαλλική Δημοκρατία.

49. Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη θεσπίζοντας ποιοτικούς στόχους για τις 99 ουσίες που απαριθμούνται σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία.

50. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα προγράμματα που οφείλουν να καταρτίσουν τα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας περιλαμβάνουν τους εν λόγω στόχους, έπεται κατ' ανάγκην ότι η καθής δεν κατήρτισε τέτοια προγράμματα και ότι η αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με την απουσία των προγραμμάτων αυτών είναι βάσιμη.

51. Επομένως, μόνο χάριν πληρότητος επιβάλεται να εξεταστεί αν υφίστανται άλλοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι τα μέτρα που ανακοίνωσαν οι γαλλικές αρχές δεν συνιστούν πρόγραμμα κατά την έννοια της οδηγίας και αν, κατά συνέπεια, η παράβαση του άρθρου 7 αυτής είναι διττή.

Επί της αιτιάσεως σχετικά με την κατάρτιση προγραμμάτων μειώσεως της ρυπάνσεως που προκαλείται από τις ουσίες του καταλόγου II

52. Από τη νομολογία σχετικά με την οδηγία η Επιτροπή συνάγει ότι τα προγράμματα που αφορά το άρθρο 7 αυτής οφείλουν:

— να είναι ειδικά και να αποσκοπούν στη μείωση της ρυπάνσεως που προκαλείται από όλες τις σχετικές ουσίες του καταλόγου II και να διακρίνονται τόσο από ένα γενικό πρόγραμμα εξυγιάνσεως όσο και από ένα σύνολο συγκεκριμένων μέτρων αποσκοπούντων στη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων·

— να έχουν διαφανή, πλήρη και παρουσιάζουσα συνοχή διάρθρωση, χαρακτηριζόμενη από συγκεκριμένο και διαρθρωμένο προγραμματισμό·

— να περιλαμβάνουν τον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων για την μείωση των αποβολών, οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν εντός ορισμένης προθεσμίας·

53. Εν συνεχεία, η Επιτροπή εξετάζει, υπό το πρίσμα των ως άνω κριτηρίων, τα μέτρα που θέσπισαν οι γαλλικές αρχές.

— να καλύπτουν το σύνολο του οικείου κράτους·

— να αφορούν τις ουσίες και εκείνες από τις ομάδες ουσιών του καταλόγου ΙΙ που ενδέχεται να υφίστανται εντός των υδάτων του κράτους μέλους, την αναγνώριση των σχετικών ουσιών, την οποία οφείλουν να πραγματοποιούν οι αρμόδιες αρχές βάσει προηγούμενης μελέτης των υδάτων όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες — λαμβανομένου υπόψη ότι οι 99 ουσίες που μνημονεύονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 1982 πρέπει να περιλαμβάνονται στα μέτρα που λαμβάνει το κράτος μέλος, εκτός αν οι εν λόγω ουσίες δεν είχαν εμφανιστεί στα ύδατα των ως άνω κρατών μελών·

54. Η Επιτροπή προβαίνει, πρώτον, σε μία συνολική ανάλυση του «εθνικού προγράμματος» ή του «προγράμματος δράσεων αποσκοπούντος στη μείωση των απορρίψεων τοξικών ουσιών», το οποίο ανακοινώθηκε σε παράρτημα του εγγράφου της 25ης Οκτωβρίου 1991, με το οποίο η καθής απάντησε στο έγγραφο οχλήσεως της 26ης Φεβρουαρίου 1991. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, το πρόγραμμα αυτό εμφανίζεται ως σειρά μέτρων μη συντονισμένων μεταξύ τους και δεν διαθέτει ούτε στόχους ούτε συνολικό χρονοδιάγραμμα. Κατά συνέπεια, το ως άνω πρόγραμμα δεν έχει τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένου και διαρθρωμένου σχεδιασμού, που να καθορίζει τους συγκεκριμένους στόχους μειώσεως των αποβολών, οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν εμπροθέσμως.

— να περιλαμβάνουν, όπως μνημονεύθηκε, ποιοτικούς στόχους βάσει ειδικής εξετάσεως κάθε συγκεκριμένης υδάτινης μάζας όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες, στόχους σε συνάρτηση με τους οποίους πρέπει να υπολογίζονται τα πρότυπα αποβολής που καθορίζονται κατά τη χορήγηση αδειών, και

55. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι δεν καλύπτεται το σύνολο των υδάτων, επί γαλλικού εδάφους, όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες και ότι το ως άνω έγγραφο δεν περιέχει κανένα στοιχείο σχετικά με την εδαφική κάλυψη. Επιπλέον, δεν ανακοινώθηκε κανένα στοιχείο σχετικά με τα θαλάσσια παράκτια ύδατα και τις υδάτινες ζώνες.

— να ανακοινώνονται στην Επιτροπή υπό μορφή που να παρέχει τη δυνατότητα ευχερούς εξετάσεως, με σκοπό τη μεταξύ τους αντιπαραβολή και την εναρμονισμένη εφαρμογή τους σε όλα τα κράτη μέλη.

56. Εξάλλου, το «εθνικό πρόγραμμα» δεν αφορά στο σύνολό του καμία συγκεκριμένη ουσία της οποίας σχεδιάζεται η μείωση. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, καίτοι ορισμένα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο εν λόγω πρόγραμμα (όπως είναι η προηγούμενη

απογραφή των αποβαλλόμενων ουσιών και τα μέτρα με τα οποία ρυθμίζονται οι απορρίψεις των ταξινομημένων εγκαταστάσεων) αναφέρονται στις 99 πρωτεύουσες ουσίες, τα μέτρα αυτά δεν μπορούν, εντούτοις, να χαρακτηριστούν ως «προγράμματα». Όσον αφορά τα λοιπά μέτρα τα οποία περιλαμβάνονται στο εν λόγω «εθνικό πρόγραμμα», τα μέτρα αυτά δεν αναφέρονται επακριβώς στις επικίνδυνες ουσίες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΙΙ. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, στην πράξη, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στις ουσίες που περιγράφονται ονομαστικώς, εξατομίκευση η οποία, εξάλλου, διευκολύνει τον καθορισμό των ποιοτικών στόχων και καθιστά δυνατή τη διασφάλιση ενός καλύτερου ελέγχου της υλοποιήσεως των εν λόγω προγραμμάτων.

57. Η Επιτροπή συνάγει ότι το ως άνω «εθνικό πρόγραμμα» δεν ανταποκρίνεται στην έννοια του «προγράμματος» κατά το πνεύμα του άρθρου 7, παράγραφοι 1, 5 και 6, της οδηγίας.

58. Η Γαλλική Κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι η απάντησή της στο έγγραφο οχλήσεως μπορεί να χαρακτηριστεί ως περίληψη των μέτρων που έλαβε η Γαλλική Δημοκρατία κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7 της οδηγίας.

59. Επισημαίνοντας ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η εγκύκλιος της 18ης Μαΐου 1990, που έχει επισυναφθεί ως παράρτημα στο υπόμνημα αντικρούσεως, περιλαμβάνει έναν αριθμητικό στόχο μειώσεως της ρυπάνσεως που καλύπτει το σύνολο της επικράτειας για τα έτη 1985 έως 1995, η καθής υπογραμμίζει ότι, αν δεν υφίσταται συνολικό χρονοδιάγραμμα ούτε συλλογικός στόχος, τούτο συμβαίνει διότι οι στόχοι και τα προγράμματα πρέπει να καθορίζονται ανά υδάτινο ρεύμα. Στην πραγματικότητα, το κύριο περιεχόμενο του γαλλικού προγράμματος συνίσταται στην παράθεση χιλιάδων χρονοδιαγραμμάτων εργασιών που αποσκοπούν στην τήρηση των στόχων που έχουν καθοριστεί τοπικώς και αποτελούν αντίστοιχο αριθμό συγκεκριμένων σχεδιασμών.

60. Όσον αφορά την παρατήρηση της Επιτροπής ότι το πρόγραμμα δεν αφορά καμία συγκεκριμένη ουσία, η Γαλλική Κυβέρνηση εκθέτει ότι στο επίπεδο της αποφάσεως περί εγκρίσεως της λειτουργίας της ατομικής εγκαταστάσεως καθορίζονται οι επικίνδυνες ουσίες που ενδέχεται να απορριφθούν στα ύδατα, η επίπτωση των απορρίψεων των εν λόγω ουσιών στα ύδατα, η ανάγκη, ενδεχομένως, συμπληρωματικών εργασιών και το χρονοδιάγραμμα υλοποιήσεως των εν λόγω εργασιών.

61. Ειδικότερα, η Γαλλική Κυβέρνηση εμμένει στο ότι το θεμελιώδες στοιχείο της δράσεώς της συνάγεται από τα κριτήρια που διέπουν τη χορήγηση αδειών στις ταξινομημένες εγκαταστάσεις, αδειών οι οποίες χορηγούνται με νομαρχιακή απόφαση, βάσει των ποιοτικών στόχων για τα ύδατα εντός των οποίων πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι απορρίψεις. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, οι εν λόγω στόχοι κατευθύνουν το σύνολο της δράσεως των τοπικών υπηρεσιών της γαλλικής διοικήσεως που έχουν ως αντικείμενο τη μείωση της βιομηχανικής ρυπάνσεως.

62. Επίσης, η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι, εφόσον πρόκειται να γίνει

κατάλληλη εφαρμογή της οδηγίας σε τοπικό επίπεδο, με τον καθορισμό των ουσιών και με την υλοποίηση των εργασιών μειώσεως των απορρίψεων των εν λόγω ουσιών, ο καθορισμός μιας συγκεκριμένης ουσίας, σε εθνικό επίπεδο, ουδόλως είναι αναγκαίος. Στο μέτρο που το υποβληθέν πρόγραμμα αποτελείται κυρίως από την παράθεση ενός μεγάλου αριθμού τοπικών προγραμμάτων, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη τον σύνδεσμο που υφίσταται μεταξύ του γαλλικού συστήματος των ταξινομημένων εγκαταστάσεων και του εθνικού προγράμματος καταπολεμήσεως της ρυπάνσεως.

63. Δεύτερον, η Επιτροπή αναλύει λεπτομερέστερα τα διάφορα μέτρα που περιλαμβάνει το ως άνω «εθνικό πρόγραμμα», προκειμένου να εξακριβώσει αν τα εν λόγω μέτρα μπορούν, στο σύνολό τους ή χωριστά, να αποτελέσουν προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως από επικίνδυνες ουσίες που να είναι σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το ως άνω πρόγραμμα παρουσιάστηκε ως περιλαμβάνον πέντε αυτοτελή τμήματα: τομεακά προγράμματα, τοπικά προγράμματα απορροφήσεως των κυριοτέρων βιομηχανικών απορρίψεων, μέτρα σχετικά με τις πηγές διαχύσεως (ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, στεγνό καθάρισμα των υφασμάτων), ποιοτικούς στόχους και μέτρα σχετικά με τα ατυχήματα.

64. Όσον αφορά τα «τομεακά προγράμματα», η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτά συνοψίζονται σε μία παράθεση του κανονιστικού πλαισίου που έχει εφαρμογή (ή έστω, απλώς, του σχεδιαζόμενου κανονιστικού πλαισίου), που προκύπτει από την εθνική νομοθεσία περί ταξινομημένων εγκαταστάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, και ότι δεν περιλαμβάνουν ούτε σχεδιασμό, ούτε συγκεκριμένους στόχους μειώσεως της ρυπάνσεως από τις επικίνδυνες ουσίες που αναφέρονται στον κατάλογο ΙΙ ή για εκείνες από τις 99 ουσίες κατά προτεραιότητα οι οποίες είναι κρίσιμες στο γαλλικό εθνικό πλαίσιο, ούτε προθεσμίες εφαρμογής.

65. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η οδηγία διακρίνει σαφώς μεταξύ «προηγούμενης εγκρίσεως» και «προγραμμάτων μειώσεως της ρυπάνσεως» και ότι ουδόλως προβλέπει τη δυνατότητα το ένα από τα μέσα αυτά να αντικατασταθεί από το άλλο. Κατά την προσφεύγουσα, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι τα εν λόγω προγράμματα ήταν δυνατόν να αποτελούν επανάληψη του συστήματος προσωρινής εγκρίσεως, την εφαρμογή του οποίου επιτάσσει η εν λόγω οδηγία. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι τα προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως έχουν ως αντικείμενο να μειωθεί η ρύπανση, στο μέτρο του δυνατού, σε επίπεδο χαμηλότερο από το υφιστάμενο επίπεδο ρυπάνσεως κατά το χρονικό σημείο της εκπονήσεως και της εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων, τούτο δε εντός ευλόγων προθεσμιών οι οποίες καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές. Στην προοπτική αυτή, εξυπακούεται, κατά την προσφεύγουσα, ότι ένα σύστημα προηγούμενης εγκρίσεως των απορρίψεων επικινδύνων ουσιών, όσο και αν είναι απαραίτητο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καθιστά περιττά τα προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 7 της οδηγίας.

66. Επομένως, η Επιτροπή συνάγει ότι το τμήμα του «εθνικού προγράμματος» σχετικά με τα «τομεακά προγράμματα» δεν μπορεί να συνιστά «πρόγραμμα μειώσεως» κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως.

67. Ομοίως, η Επιτροπή επικρίνει τα τοπικά προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως στα οποία αναφέρεται η καθής.

68. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, το έγγραφο των γαλλικών αρχών της 30ής Ιουλίου 1993, στο οποίο εκτίθενται οι «μεθοδολογικές δυσχέρειες», τα «όρια της προσεγγίσεως» που αφορά τα προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως ανά ουσία και η θέσπιση, με την απόφαση της 1ης Μαρτίου 1993, ελαχίστων εθνικών κανόνων περί απορρίψεως, καταδεικνύει ότι, στην πραγματικότητα, τα τοπικά προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως δεν υλοποιήθηκαν, αν ποτέ άρχισαν να εκτελούνται.

69. Η Επιτροπή συνάγει ότι τα «τοπικά προγράμματα απορροφήσεως» δεν είχαν καταρτιστεί ειδικώς για να αντιμετωπίσουν τη ρύπανση από όλες τις σχετικές ουσίες του καταλόγου ΙΙ.

70. Η Γαλλική Κυβέρνηση φρονεί ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής είναι ανακριβής και εκφράζει εσφαλμένη κατανόηση του εν λόγω μηχανισμού. Συγκεκριμένα, η έννοια του «τοπικού προγράμματος» αναφέρεται στην προσφυγή στις αποφάσεις περί εγκρίσεως που ελήφθησαν κατ' εφαρμογήν του συστήματος των ταξινομημένων εγκαταστάσεων, των οποίων τα χαρακτηριστικά, που εκτέθηκαν επανειλημμένως από τις γαλλικές αρχές, δύνανται να δώσουν απάντηση στα ερωτήματα της Επιτροπής σχετικά με τον τοπικό χαρακτήρα και το χρονικό πλαίσιο του γαλλικού προγράμματος, την εφαρμογή των μέτρων που απαριθμούνται, την έλλειψη ειδικής επεξεργασίας των επικινδύνων ουσιών και την απουσία χρονοδιαγράμματος.

71. Όσον αφορά τα σχετικά με τις διάσπαρτες πηγές μέτρα, η καθής δεν αμφισβητεί ότι, εφόσον οι εν λόγω πηγές δεν μπορούν να προσδιοριστούν και να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας μέσω της ρυθμίσεως περί ταξινομημένων εγκαταστάσεων, οι πηγές αυτές κατ' ουσίαν καλύπτονται κατά παρεμπίπτοντα, αν όχι συμπτωματικό, τρόπο από τις γενικές ρυθμίσεις περί κατασκευής των προϊόντων ή περί διαχειρίσεως των απορριμμάτων, πράγμα που δεν αντιστοιχεί, προδήλως, στην έννοια του προγράμματος σύμφωνα με την οδηγία, αλλά μάλλον, το πολύ, στην έννοια των συμπληρωματικών μέτρων ενός προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας, διάταξη στην οποία παραπέμπει, εξάλλου, η Γαλλική Κυβέρνηση στο πλαίσιο αυτό.

72. Ομοίως, τα σχετικά με τα ατυχήματα μέτρα δεν είναι δυνατόν να συνιστούν πρόγραμμα.

73. Τρίτον, η Επιτροπή αναλύει τα λοιπά μέτρα που παρουσίασε η καθής ως αποσκοπούντα στην εφαρμογή του άρθρου 7 της οδηγίας.

74. Όσον αφορά την απόφαση της 1ης Μαρτίου 1993, η Επιτροπή τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι, καίτοι είναι αληθές ότι η εν λόγω απόφαση προβλέπει πρότυπα αποβολής για τις 99 ουσίες κατά προτεραιότητα του καταλόγου ΙΙ, η απόφαση αυτή καλύπτει, εξ ορισμού, μόνο τις συγκεκριμένες πηγές και όχι τις διάσπαρτες πηγές. Επιπλέον, η απόφαση είχε εφαρμογή μόνο σε εκείνες τις συγκεκριμένες πηγές που ανήκουν σε ταξινομημένες εγκαταστάσεις που υπόκεινται σε

παροχή αδείας, ήτοι μόνον σε 65 000 από τις 550 000 ταξινομημένες εγκαταστάσεις που υπάρχουν στη Γαλλία. Τέλος, και εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή υπογραμμίζει, όπως μνημονεύθηκε, ότι η εν λόγω απόφαση ακυρώθηκε από το Conseil d'État στις 21 Οκτωβρίου 1996, ακυρώνοντας έτσι αναδρομικώς τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

75. Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το σύστημα παροχής αδείας στις ταξινομημένες εγκαταστάσεις καλύπτει τις εγκαταστάσεις που εμφανίζουν σοβαρούς κινδύνους ή δυσχέρειες για τους περιοίκους, για τη δημόσια υγεία, τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια υγιεινή, τη γεωργία, την προστασία της φύσεως και του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του υδατίνου περιβάλλοντος, ή την προστασία των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων. Επομένως, η Γαλλική Κυβέρνηση συνάγει ότι, εξ ορισμού, η έννοια της ταξινομημένης εγκαταστάσεως περικλείει τις σταθερές εγκαταστάσεις που ενδέχεται να προβούν στην απόρριψη ουσιών οι οποίες εμπίπτουν στους καταλόγους Ι και ΙΙ και προσθέτει ότι, εάν προκύπτει ότι μία εγκατάσταση που δεν υπόκειται σε έγκριση παρουσιάζει σοβαρούς κινδύνους ή δυσχέρειες, λόγω, π.χ. απορρίψεων ουσιών στο υδάτινο περιβάλλον, ο νομάρχης δύναται να επιβάλει προδιαγραφές επί των τιμών των απορρίψεων ή ακόμη και να αναστείλει τη λειτουργία της εν λόγω εγκαταστάσεως.

76. Η Επιτροπή απαντά ότι η μέθοδος που συνίσταται στο να ανατίθεται σε κάθε νομαρχιακή απόφαση περί εγκρίσεως μίας συγκεκριμένης εγκαταστάσεως το καθήκον καθορισμού των προτύπων αποβολής για τις επικίνδυνες ουσίες δεν συνιστά πρόγραμμα υπό την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας, καθόσον η εν λόγω μέθοδος στηρίζεται σε συγκεκριμένα μέτρα χωρίς συνολικό πλαίσιο που να καθορίζει, για κάθε μία από τις επίμαχες ουσίες, ποιοτικούς στόχους σχετικά με τα διάφορα υδάτινα ρεύματα ή υδάτινες ζώνες. Συναφώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι από τη σκέψη 58 της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Γερμανίας προκύπτει ότι «ούτε η γενική κανονιστική ρύθμιση ούτε τα συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνει κράτος μέλος, τα οποία μολονότι συνεπάγονται ευρεία κατηγορία προτύπων με σκοπό την προστασία των υδάτων, δεν καθορίζουν εντούτοις ποιοτικούς στόχους σχετικά με τον τάδε ή δείνα ποταμό ή υδάτινη ζώνη, μπορούν να θεωρηθούν ως πρόγραμμα υπό την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας».

77. Όσον αφορά τα «πολυετή προγράμματα παρέμβασης των έξι χρηματοδοτικών οργανισμών», σχετικά με τα οποία η Επιτροπή εκτιμά ότι τίποτε δεν καταδεικνύει ότι τα εν λόγω προγράμματα περιλαμβάνουν σχεδιασμό που να περιέχει ποιοτικούς στόχους για τη μείωση της ρυπάνσεως από τις ουσίες του καταλόγου ΙΙ και προθεσμίες εφαρμογής, η Γαλλική Δημοκρατία υπογραμμίζει τη σημασία, από ποσοτική άποψη, των εν λόγω προγραμμάτων, τα οποία καλύπτουν το σύνολο των υδρογραφικών δεξαμενών της μητροπολιτικής Γαλλίας και αποτελούν το χρηματοδοτικό τμήμα του προγράμματος για την καταπολέμηση της ρυπάνσεως των υδάτων εντός των οποίων αποβάλλονται επικίνδυνες ουσίες οι οποίες μνημονεύονται στην οδηγία, καθώς και εν γένει της βιομηχανικής ρυπάνσεως.

78. Ειδικότερα, έτσι χρηματοδοτούνται οι εργασίες που εκτελούνται στο πλαίσιο των αποφάσεων περί εγκρίσεως των ταξινομημένων εγκαταστάσεων, για την υλοποίηση των οποίων οι ως άνω χρηματοδοτικοί οργανισμοί διαθέτουν σημαντικά ποσά.

79. Ωστόσο, η Γαλλική Δημοκρατία δέχεται ότι, ναι μεν η δράση των εν λόγω οργανισμών δύναται να συμβάλει στην εφαρμογή των προγραμμάτων που προβλέπονται από την οδηγία, πλην όμως δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αντικαταστήσει τα προγράμματα αυτά.

80. Εντούτοις, η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που της επιβάλλει η οδηγία και ότι εφάρμοσε ένα «πρόγραμμα» υπό την έννοια της οδηγίας αυτής.

81. Συναφώς, η ως άνω κυβέρνηση διευκρινίζει ότι θεμελιώδης διάταξη του προγράμματος αυτού είναι ο σύνδεσμος που πραγματοποιείται, με τη χορήγηση αδείας, στις ταξινομημένες εγκαταστάσεις με βάση τους ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα εντός των οποίων πρόκειται να απορριφθούν οι επικίνδυνες ουσίες και ότι κάθε απόφαση περιλαμβάνει ένα χρονοδιάγραμμα εργασιών τις οποίες πρέπει να εκτελέσει ο βιομήχανος, ενώ συγχρόνως εκδίδεται μία νέα απόφαση με την οποία εγκρίνεται η συνέχιση της λειτουργίας της εγκαταστάσεως. Για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του μηχανισμού αυτού, υφίστανται, αφενός, δυνατότητες χρηματοδοτήσεως των εργασιών απορρυπάνσεως που καθίστανται αναγκαίες με τις αποφάσεις περί εγκρίσεως των απορρίψεων χάρη στα προγράμματα των αρμοδίων για τα ύδατα οργανισμών, και, αφετέρου, τομεακές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται ανά πάσα στιγμή και καλύπτουν το σύνολο της γαλλικής επικράτειας, οι οποίες αποσκοπούν στο να μειωθούν σφαιρικά ορισμένοι τύποι απορρίψεων. Οι εν λόγω ρυθμίσεις, οι οποίες εφαρμόζονται μέσω των αποφάσεων περί εγκρίσεως, αποτελούν εθνικά μέτρα που εφαρμόζονται σε ιδιαίτερως ρυπογόνους κλάδους.

82. Εξάλλου, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, οι διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας καταδεικνύουν σαφώς ότι το σύστημα χορηγήσεως αδειών στο πλαίσιο του οποίου καθορίζονται τα πρότυπα απορρίψεως, τα οποία υπολογίζονται με βάση τους ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα, πρέπει να συνιστά ένα καθοριστικό στοιχείο των προγραμμάτων καταπολεμήσεως της ρυπάνσεως. Επιπλέον, η ως άνω κυβέρνηση αμφισβητεί την ερμηνεία της Επιτροπής όσον αφορά τη σκέψη 28 της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Γερμανίας.

83. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η διαφωνία μεταξύ της Επιτροπής και της καθής είναι διττή. Αφενός, η Επιτροπή και η καθής έχουν διαφορετικές αντιλήψεις ως προς το εύρος των υποχρεώσεων που επιβάλλει η οδηγία και, αφετέρου, διαφωνούν, κατά συνέπεια, επί του ζητήματος αν η καθής εκπλήρωσε τις εν λόγω υποχρεώσεις.

84. Επί του πρώτου σημείου, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το περιεχόμενο του άρθρου 7 της οδηγίας, επιβάλλεται δε να υπομνηστεί ότι το εν λόγω άρθρο προβλέπει τα εξής:

«1. Για τη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων, που προβλέπονται στο άρθρο 1, από τις ουσίες του καταλόγου ΙΙ, τα κράτη μέλλη καταρτίζουν προγράμματα για την πραγματοποίηση των οποίων εφαρμόζουν ιδίως τα μέσα που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3.

2. Για όλες τις απορρίψεις που πραγματοποιούνται στα ύδατα που προβλέπονται στο άρθρο 1, οι οποίες δύνανται να περιέχουν ουσίες του καταλόγου ΙΙ, απαιτείται προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, που καθορίζει τα πρότυπα αποβολής. Τα πρότυπα αυτά βασίζονται στους ποιοτικούς στόχους που καθορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3.

3. Τα προγράμματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1, περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα, οι οποίοι θεσπίζονται σύμφωνα με τις τυχόν οδηγίες του Συμβουλίου.

4. Τα προγράμματα δύνανται επίσης να περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις για τη σύνθεση και τη χρήση ουσιών ή ομάδων ουσιών καθώς και προϊόντων, λαμβάνουν δε υπόψη τις τελευταίες οικονομικώς εφικτές τεχνικές εξελίξεις.

5. Τα προγράμματα θέτουν τα χρονικά όρια πραγματοποιήσεώς τους.

6. Τα προγράμματα και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους ανακοινώνονται περιληπτικώς στην Επιτροπή.

7. Η Επιτροπή, μαζί με τα κράτη μέλη, οργανώνει συστηματικούς συγκριτικούς ελέγχους των προγραμμάτων για την εξασφάλιση επαρκούς συντονισμού κατά την πραγματοποίησή τους. Αν η Επιτροπή το κρίνει αναγκαίο, υποβάλλει για το σκοπό αυτό στο Συμβούλιο προτάσεις επί του θέματος.»

85. Φρονώ ότι προκύπτει, κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο, ότι η θεμελιώδης υποχρέωση των κρατών μελών συνίσταται στην κατάρτιση των προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν στόχους και εφαρμόζονται μέσω ενός συστήματος χορηγήσεως αδειών. Οι εν λόγω άδειες χορηγούνται υπό το πρίσμα του στόχου που έχει καθοριστεί προηγουμένως.

86. Επομένως, από τη διατύπωση της ως άνω διατάξεως προκύπτει σαφώς ότι τα συστήματα χορηγήσεως αδειών είναι απλώς ένα εργαλείο στην υπηρεσία της υλοποιήσεως ενός προγράμματος και ότι, κατά συνέπεια, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του λόγω του γεγονότος και μόνον ότι καθιέρωσε ένα τέτοιο σύστημα.

87. Εξάλλου, τα επιχειρήματα που αντλεί η καθής από την ως άνω διάταξη δεν οδηγούν σε διαφορετικό συμπέρασμα. Συγκεκριμένα, η καθής υπογραμμίζει ότι τα συστήματα χορηγήσεως αδειών αποτελούν ένα καθοριστικό στοιχείο των προγραμμάτων μειώσεως της ρυπάνσεως και ότι η χρήση και μόνον της λέξεως «ιδίως» στο άρθρο 7, παράγραφος 1, καταδεικνύει ότι άλλα μέτρα είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στα εν λόγω προγράμματα. Επίσης, ο μη υποχρεωτικός χαρακτήρας τέτοιων μέτρων προκύπτει από τη χρήση της λέξεως «δύνανται» στην παράγραφο 4 του ιδίου άρθρου.

88. Πάντως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το γεγονός ότι τα συστήματα χορηγήσεως αδειών συνιστούν ένα καθοριστικό στοιχείο των προγραμμάτων μειώσεως της ρυπάνσεως ουδόλως συνεπάγεται ότι τα εν λόγω προγράμματα πρέπει να περιορίζονται σε ένα σύστημα χορηγήσεως αδειών.

89. Εξάλλου, τούτο προκύπτει ρητώς από το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας, η διάταξη του οποίου δεν έχει μη υποχρεωτικό χαρακτήρα, όπως η διάταξη της παραγράφου 4 του ιδίου άρθρου, και το οποίο ορίζει ότι τα προγράμματα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα. Επομένως, τέτοια προγράμματα αναπόφευκτα δεν μπορούν να περιορίζονται σε ένα σύστημα χορηγήσεως αδειών.

90. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται και όσον αφορά την ερμηνεία της νομολογίας.

91. Συγκεκριμένα, από την προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας προκύπτει ότι το άρθρο 7 της οδηγίας «απαιτεί από τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, να καταρτίζουν προγράμματα που περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα, αφενός, και που υποβάλλουν κάθε απόρριψη ουσιών που εμπίπτουν στον κατάλογο ΙΙ σε προηγούμενη άδεια καθορίζουσα τις προδιαγραφές αποβολής που υπολογίζονται σε σχέση με τους εν λόγω ποιοτικούς στόχους, αφετέρου» [12].

12 — Σκέψη 28.

92. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε κατ' αυτόν τον τρόπο τον κεντρικό, αν όχι αποκλειστικό, χαρακτήρα των διατάξεων σχετικά με τον μηχανισμό χορηγήσεως αδειών στο πλαίσιο των προγραμμάτων, πράγμα το οποίο αντιβαίνει στον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα προγράμματα διακρίνονται από το σύστημα χορηγήσεως προηγουμένης αδείας.

93. Συγκεκριμένα, κατά την καθής, η πρόταση που εισάγεται με την έκφραση «που περιλαμβάνουν» και εκείνη που εισάγεται με την έκφραση «που υποβάλλουν» προσδιορίζουν αμφότερες την έννοια του προγράμματος. Επομένως, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, η ως άνω σκέψη της προαναφερθείσας αποφάσεως πρέπει να ερμηνευθεί ως ορισμός των προγραμμάτων βάσει του άρθρου 7 της οδηγίας, τα οποία οφείλουν, κατ' ουσίαν, να υποβάλλουν κάθε απόρριψη ουσιών που εμπίπτουν στον κατάλογο ΙΙ σε προηγούμενη άδεια και, κατά συνέπεια, ως επιβεβαίωση του γαλλικού προγράμματος.

94. Γεγονός παραμένει ότι, όπως καταδεικνύει η χρησιμοποίηση από το Δικαστήριο της εκφράσεως «αφενός [...] αφετέρου», το Δικαστήριο θεώρησε ότι η εφαρμογή ενός συστήματος χορηγήσεως αδειών και η εφαρμογή ενός προγράμματος είναι δύο διαφορετικά πράγματα και ότι, κατά συνέπεια, δεν αρκεί ένα κράτος μέλος να καθιερώσει τον ένα από τους δύο μηχανισμούς αυτούς προκειμένου να αποκτήσει αυτομάτως και τον άλλο και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7 της οδηγίας.

95. Το γεγονός ότι δεν είναι πειστική η επιχειρηματολογία της καθής όσον αφορά το περιεχόμενο της ως άνω διατάξεως δεν

συνεπάγεται ακόμη ότι έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση κράτους μέλους. Συγκεκριμένα, πρέπει να εξακριβωθεί, στο πλαίσιο του δευτέρου σημείου της αναλύσεώς μου, αν τα διάφορα μέτρα τα οποία θεσπίστηκαν από τις γαλλικές αρχές και μνημονεύθηκαν ανωτέρω συνιστούν, παρά ταύτα, πρόγραμμα υπό την έννοια της οδηγίας.

96. Από τη νομολογία [13] προκύπτει ότι τα προγράμματα που καταρτίζονται σε εκτέλεση του άρθρου 7 της οδηγίας «πρέπει να έχουν πληρότητα και συνοχή και να αποτελούν συγκεκριμένο και διαρθρωμένο σχεδιασμό, καλύπτοντα το σύνολο της εθνικής επικρατείας και αφορώντα τη μείωση της ρυπάνσεως που προκαλούν όλες οι ουσίες του καταλόγου ΙΙ, οι οποίες συντελούν στη ρύπανση ενόψει της καταστάσεως που επικρατεί εντός εκάστου κράτους μέλους, σε σχέση με τους καθοριζόμενους στα ίδια αυτά προγράμματα ποιοτικούς στόχους των υδάτων όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες. Επομένως, τα ως άνω προγράμματα διαφέρουν τόσο από τα γενικά προγράμματα εξυγιάνσεως όσο και από ένα σύνολο εξειδικευμένων μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση της ρυπάνσεως των υδάτων».

97. Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ακριβώς με ένα τέτοιο σύνολο μέτρων βρισκόμαστε αντιμέτωποι στην παρούσα υπόθεση.

98. Συγκεκριμένα, από τους ισχυρισμούς της Επιτροπής προκύπτει ότι οι γαλλικές αρχές της ανακοίνωσαν, ως μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, μια πληθώρα στοιχείων από τα οποία είναι δύσκολο να διακριθεί ένας συνολικός σχεδιασμός κατά την έννοια της νομολογίας.

99. Εξάλλου, ναι μεν η καθής αμφισβητεί, όπως μνημονεύθηκε, την επιχειρηματολογία της Επιτροπής σχετικά με ορισμένα ειδικά στοιχεία, πλην όμως δεν αποδεικνύει ότι καθιέρωσε ένα πρόγραμμα μειώσεως του συνόλου των ουσιών κατά προτεραιότητα σε όλα τα ύδατα όπου αποβάλλονται οι εν λόγω ουσίες, το οποίο να έχει πληρότητα και συνοχή.

100. Συγκεκριμένα, η καθής δέχεται ότι ο μηχανισμός αποτελείται, κατ' ουσίαν, από την παράθεση χιλιάδων χρονοδιαγραμμάτων εργασιών τα οποία αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων που έχουν καθοριστεί σε τοπικό επίπεδο και τα οποία αποτελούν ισάριθμους συγκεκριμένους σχεδιασμούς, πράγμα που εξηγεί την απουσία συνολικού χρονοδιαγράμματος και, ενδεχομένως, συνολικού στόχου.

101. Επομένως, πρέπει να συναχθεί ότι, σύμφωνα με την περιγραφή των ιδίων των γαλλικών αρχών, τα μέτρα που θέσπισαν οι εν λόγω αρχές δεν εκπληρώνουν τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στην ως άνω νομολογία.

102. Αντιθέτως, τα μέτρα αυτά παρουσιάζονται ως «εξειδικευμένα μέτρα και όχι ως η υλοποίηση ενός προγραμματισμού με πλη-

13 — Προταρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψεις 39 έως 41.

ρότητα και συνοχή για τη μείωση της ρυπάνσεως, στηριζομένου σε μελέτη της καταστάσεως των υδάτων όπου αποβάλλονται οι ουσίες και καθορίζοντος τους προς επίτευξη ποιοτικούς στόχους» [14].

103. Τούτο προκύπτει όχι μόνον από τον προμνησθέντα ισχυρισμό των γαλλικών αρχών, αλλά και από το γεγονός ότι, όπως υπογραμμίζουν οι εν λόγω αρχές, ο κύριος άξονας των επίμαχων προγραμμάτων είναι ο μηχανισμός χορηγήσεως αδειών σε τοπικό επίπεδο.

104. Συγκεκριμένα, η καθής επισημαίνει τα διάφορα χαρακτηριστικά του συστήματος χορηγήσεως αδειών, προκειμένου να αναδειχθεί η κεντρική σημασία του εν λόγω συστήματος όσον αφορά την εφαρμογή του συνόλου των μέτρων τα οποία αφορούν ειδικώς τη μείωση της ρυπάνσεως από τις επικίνδυνες ουσίες και τα οποία περιλαμβάνουν στοιχεία του χρονοδιαγράμματος και στηρίζονται επί της συνεκτιμήσεως της καταστάσεως των τοπικών υδάτων και όχι επί ενιαίας εθνικής τιμής.

105. Πράγματι, το σύστημα χορηγήσεως αδειών καλύπτει το σύνολο των σχετικών εγκαταστάσεων, καθόσον ο νόμος εμπεριλείει στην έννοια της «ταξινομημένης εγκαταστάσεως» όλες τις εγκαταστάσεις που ενδέχεται να προβούν σε απόρριψη των οικείων ουσιών. Επιπλέον, οι άδειες συνοδεύονταν, εφόσον ήταν αναγκαίο, από ένα χρονοδιάγραμμα που επέβαλλε την εκτέλεση των αναγκαίων εργασιών για την επίτευξη των ποιοτικών στόχων που είχαν καθοριστεί για τα εν λόγω ύδατα.

106. Επιπλέον, ο μηχανισμός συμπληρώνεται από μέτρα ad hoc σε νομαρχιακό επίπεδο, καθώς και από τομεακά μέτρα που αφορούν, ενδεχομένως, συγκεκριμένες ουσίες.

107. Έτσι, η καθής φρονεί ότι έχει αναιρέσει τις επικρίσεις της Επιτροπής που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη γεωγραφική κάλυψη των γαλλικών μέτρων, την έλλειψη αναφοράς, στα εν λόγω μέτρα, συγκεκριμένων ουσιών ή ακόμη την έκταση της πραγματικής εφαρμογής των εν λόγω μέτρων.

108. Ωστόσο, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι ένας τέτοιος μηχανισμός, από την ίδια του τη φύση, δεν μπορεί να συνιστά πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, οι άδειες χορηγούνται με βάση διάφορες σκέψεις που συνδέονται με την κατάσταση σε τοπικό επίπεδο και όχι με βάση έναν συνολικό σχεδιασμό που έχει ως κύριο άξονα τη μείωση, σε κάθε υδάτινο ρεύμα, των ουσιών κατά προτεραιότητα που καθορίζονται συνολικά.

109. Έστω και αν υποτεθεί ότι χιλιάδες μέτρα σε τοπικό επίπεδο καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας και των σχετικών εγκαταστάσεων, τα εν λόγω μέτρα δεν μπορούν να αναπληρώσουν την έλλειψη ενός συνολικού

14 — Προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 45.

σχεδιασμού. Το παράδειγμα των διάσπαρτων πηγών, που δεν είναι δυνατόν να διέπονται από ένα σύστημα χορηγήσεως αδειών, αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα. Εξίσου αποκαλυπτικό είναι το παράδειγμα της εγκυκλίου της 18ης Μαΐου 1990, η οποία έχει επισυναφθεί σε παράρτημα του υπομνήματος αντικρούσεως και η οποία επικαλείται η ίδια τον «αποσπασματικό» χαρακτήρα των ενεργειών που είχαν αναληφθεί μέχρι τότε και ως προς την οποία η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εγκύκλιος αυτή δεν καλύπτει όλες τις επίδικες ουσίες και ότι περιορίζεται να ζητήσει την κατάρτιση ενός προγράμματος, επικρίσεις τις οποίες δεν αναιρεί η καθής.

110. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, η γαλλική ρύθμιση, καθόσον στηρίζεται στη χορήγηση αδειών, εκπληρώνει μία διαφορετική υποχρέωση από εκείνη που συνίσταται στην κατάρτιση προγράμματος μειώσεως της ρυπάνσεως, δεδομένου ότι το σύστημα χορηγήσεως αδειών που όντως απαιτείται από την οδηγία δεν συγχέεται με την υποχρέωση καταρτίσεως των προγραμμάτων που περιλαμβάνουν ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα. Κατά συνέπεια, θα ήταν εσφαλμένο να θεωρηθεί ότι η Γαλλική Κυβέρνηση εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την οδηγία, για τον λόγο ότι καθιέρωσε ένα σύστημα προηγουμένης αδείας.

111. Συνεπώς, η παράβαση του άρθρου 7 της οδηγίας στοιχειοθετείται επίσης από το γεγονός ότι οι γαλλικές αρχές δεν κατάρτισαν πρόγραμμα υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

Επί της αιτιάσεως σχετικά με την πλημμελή κοινοποίηση των προγραμμάτων

112. Η Επιτροπή προσάπτει στη Γαλλική Δημοκρατία ότι, μη ανακοινώνοντας περιληπτικώς στην Επιτροπή τα προγράμματα καθώς και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους, παρέβη επίσης το άρθρο 7 της οδηγίας. Η Επιτροπή υπενθυμίζει την ιδιαίτερη σημασία της υποχρεώσεως αυτής εν προκειμένω, καθόσον η ως άνω ανακοίνωση παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του εν λόγω άρθρου, να οργανώνει, μαζί με τα κράτη μέλη, συστηματικούς συγκριτικούς ελέγχους των προγραμμάτων για την εξασφάλιση επαρκούς συντονισμού κατά την πραγματοποίησή τους και, εάν το κρίνει αναγκαίο, να υποβάλλει για τον σκοπό αυτό στο Συμβούλιο προτάσεις επί του θέματος.

113. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι μεγάλος αριθμός εγγράφων δεν της κοινοποιήθηκε εγκαίρως και ότι τα στοιχεία που παρέλαβε δεν ήσαν σε μορφή που καθιστούσε δυνατή την απαιτούμενη από την οδηγία σύγκριση με τα προγράμματα των άλλων κρατών μελών.

114. Η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ανακοίνωσε πολλά στοιχεία στην Επιτροπή, για τελευταία δε φορά με το παράρτημα του υπομνήματός της αντικρούσεως. Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι η προσκόμιση των διαβιβασθέντων στην Επιτροπή εγγράφων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προ της ασκήσεως της προσφυγής κατέστησε δυσχερή την κατανόηση της λογικής στην οποία στηρίχτηκε η στρατηγική της όσον αφορά τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτε-

ρικό δίκαιο. Επομένως, η εν λόγω κυβέρνηση θεωρεί αναγκαίο να επανεξετάσει τα διάφορα αυτά στοιχεία, προκειμένου να αποδειχθεί ότι τα μέτρα που προτάθηκαν στο πλαίσιο αυτής της ανταλλαγής αλληλογραφίας είχαν όντως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 6, της οδηγίας.

115. Τέλος, η ως άνω κυβέρνηση, ενώ δέχεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του λίαν αποκεντρωτικού χαρακτήρα του προγράμματος αυτού, δεν κατέστη δυνατόν να αποφευχθούν παραλείψεις όσον αφορά την ανακοίνωση των μέτρων στην Επιτροπή, υποστηρίζει ότι οι γαλλικές αρχές επεξεργάζονται την κατάρτιση μέσων προκειμένου να ενισχυθεί η διασφάλιση της παροχής στην Επιτροπή πληροφοριακών στοιχείων και της ανακοινώσεως σ' αυτήν των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί.

116. Πάντως, πρέπει να υπομνηστεί ότι, εν πάση περιπτώσει, τα μέτρα που θέσπισαν οι γαλλικές αρχές δεν αποτελούσαν πρόγραμμα υπό την έννοια της οδηγίας, όπως αποδείχθηκε ανωτέρω. Επομένως, προκύπτει αναπόφευκτα ότι οι εν λόγω αρχές δεν ήσαν σε θέση να ανακοινώσουν ένα τέτοιο πρόγραμμα στην Επιτροπή, ανεξαρτήτως, εξάλλου, των πληροφοριακών στοιχείων που διαβίβασαν στην Επιτροπή.

117. Συνεπώς, η παράβαση στοιχειοθετείται και όσον αφορά το ζήτημα αυτό.

118. Επομένως, μόνον επικουρικώς θα εξετάσω λεπτομερέστερα την επιχειρηματολογία των διαδίκων επί του ζητήματος αυτού.

119. Η Επιτροπή εμμένει, επανειλημμένως, στην ανεπάρκεια της πληροφορήσεως που έλαβε από τις γαλλικές αρχές.

120. Έτσι, π.χ., η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της εφαρμογής του «εθνικού προγράμματος» ουδέποτε της κοινοποιήθηκαν. Όσον αφορά τα «τομεακά προγράμματα», τα οποία επικαλέστηκε η καθής, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ουδέποτε έλαβε ανακοίνωση όσον αφορά τα αποτελέσματά τους σε σχέση με τη μείωση της ρυπάνσεως ή όσον αφορά την εξέλιξή τους με γνώμονα την τεχνολογική ανάπτυξη και την εξέλιξη του νομικού πλαισίου. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν ενημερώθηκε σχετικά με το ζήτημα αν οι δέκα βιομηχανικοί κλάδοι που καλύπτονται από τα εν λόγω προγράμματα είναι οι μόνοι κλάδοι που προβαίνουν σε απορρίψεις των 99 ουσιών κατά προτεραιότητα που είναι κρίσιμες σε εθνικό πλαίσιο στη Γαλλία.

121. Όσον αφορά τα «τοπικά προγράμματα εξαλείψεως των κυριοτέρων βιομηχανικών απορρίψεων», η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν διαβιβάστηκε σε αυτήν καμία νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική ρύθμιση που να αποτελεί έρεισμα για την κατάρτιση των ως άνω προγραμμάτων, μολονότι το νομικό πλαίσιο φαίνεται να έχει εξελιχθεί.

122. Επίσης, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν από τη Γαλλική Κυβέρνηση όσον αφορά τα ως άνω τοπικά προγράμματα είναι πολύ ασαφή. Η Επιτροπή εμμένει στο γεγονός ότι δεν παρασχέθηκε κανένα παράδειγμα τέτοιου προγράμματος, έστω περιληπτικώς, πράγμα που αρκεί, εξάλλου, για να στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 6, της οδηγίας, και ότι από κανένα στοιχείο της εκ μέρους των γαλλικών αρχών αλληλογραφίας δεν αποδεικνύεται ότι τα εν λόγω προγράμματα είχαν όντως εφαρμοστεί.

123. Η προσφεύγουσα διατυπώνει παρεμφερείς αιτιάσεις όσον αφορά τα σχετικά με τις διάσπαρτες πηγές μέτρα.

124. Όσον αφορά το σύστημα προηγουμένης αδείας για τις απορρίψεις, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η απόφαση της 25ης Απριλίου 1995, η οποία συμπλήρωσε εκείνη της 1ης Μαρτίου 1993, δεν της κοινοποιήθηκε. Το ίδιο ισχύει και για τα αποτελέσματα της απογραφής των ουσιών που απορρίφθηκαν στα ύδατα, αποτελέσματα για τα οποία κάθε αναφορά εξαφανίστηκε από την αλληλογραφία που απέστειλε η Γαλλική Κυβέρνηση, μέχρι σημείου ώστε η ολοκλήρωση της ως άνω απογραφής δεν αποδείχθηκε. Ομοίως, η Επιτροπή δεν έλαβε καμία ανακοίνωση σχετικά με το νομικό πλαίσιο των «πολυετών προγραμμάτων παρέμβασης των έξι χρηματοδοτικών οργανισμών».

125. Εν συνεχεία, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, το γεγονός ότι η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αναφέρθηκε στα διάφορα στοιχεία, τα οποία περιέχονται στην έκθεση που κοινοποιήθηκε στις 26 Νοεμβρίου 1996, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, ως πρόγραμμα, συνιστά εν πάση περιπτώσει παράβαση της υποχρεώσεως που απορρέει από το άρθρο 7, παράγραφος 6, της οδηγίας, υποχρεώσεως η οποία διακρίνεται από την υποχρέωση του άρθρου 13, παράγραφος 1, που προέκυψε από την τροποποίηση που επήλθε με την οδηγία 91/692.

126. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η εν λόγω έκθεση παρουσιάζει ουσιώδεις και ανεξήγητες διαφορές με την προγενέστερη αλληλογραφία της Γαλλικής Κυβερνήσεως που αφορούσε επίσης την εφαρμογή της οδηγίας, καθόσον η έκθεση αυτή δεν αναφέρεται πλέον σε εθνικό πρόγραμμα ούτε σε τοπικά προγράμματα απορροφήσεως της ρυπάνσεως ούτε στα μέτρα σχετικά με τις διάσπαρτες πηγές και τα ατυχήματα. Αντιθέτως, η ως άνω έκθεση αναφέρεται απλώς σε ένα «πρόγραμμα», χωρίς κανένα στοιχείο που να επιτρέπει τον προσδιορισμό του και σε ένα πρόγραμμα σχετικό με την περιφέρεια Nord-Pas-de-Calais, του οποίου η Επιτροπή επίσης δεν έχει λάβει αντίγραφο.

127. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εγκύκλιος της 18ης Μαΐου 1990, η οποία επίσης μνημονεύθηκε στην έκθεση του 1996, δεν της κοινοποιήθηκε.

128. Η καθής υπενθυμίζει, επίσης στο πλαίσιο αυτό, τον θεμελιώδη χαρακτήρα των αποφάσεων για τη χορήγηση αδείας στο πλαίσιο του προγράμματός της για τη μείωση της ρυπάνσεως.

129. Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει, ευθύς εξ αρχής, ότι όντως γνωστοποίησε στην Επιτροπή τη μέθοδο που εφάρμοσε, ιδίως με την απάντησή της στο έγγραφο οχλήσεως και στα μεταγενέστερα έγγραφα, και ότι η έκθεση της 26ης Νοεμβρίου 1996 δεν περιείχε περίληψη ενός νέου προγράμματος, αλλά αρκούνταν να καθορίσει το γενικό περίγραμμα του γαλλικού προγράμματος, του οποίου ο ουσιώδης άξονας, ήτοι η εκτέλεση εργασιών στις ταξινομημένες εγκαταστάσεις όταν οι απορρίψεις των εν λόγω εγκαταστάσεων δεν είναι σύμφωνες με τους ποιοτικούς στόχους για τα ύδατα που καθορίζονται σε τοπικό επίπεδο, είχε προσδιοριστεί από την αρχή.

130. Η Γαλλική Κυβέρνηση, επικαλούμενη την προαναφερθείσα απόφαση [15] Επιτροπή κατά Γερμανίας, προβάλλει ότι δεν θεώρησε σκόπιμο να κοινοποιήσει στην Επιτροπή κάθε ανάλυση των απορρίψεων και κάθε απόφαση που απαιτούσε την εκτέλεση εργασιών, εφόσον το κύριο αντικείμενο της διαβιβάσεως των προγραμμάτων στην Επιτροπή είναι η οργάνωση «συγκριτικών ελέγχων» μεταξύ των προγραμμάτων που εφαρμόζονται με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών ή τη διευκόλυνση της καταρτίσεως των μελλοντικών κοινοτικών κανόνων. Επομένως, η ως άνω κυβέρνηση φρονεί ότι κρίσιμος στο πλαίσιο των συγκριτικών ελέγχων που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 7, της οδηγίας είναι ο σύνδεσμος μεταξύ της καταπολεμήσεως της ρυπάνσεως των υδάτων και του συστήματος χορηγήσεως αδειών για τις ταξινομημένες εγκαταστάσεις και όχι οι λεπτομέρειες κάθε σχεδίου εργασιών που αναλαμβάνεται.

131. Συγκεκριμένα, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, είναι προφανές ότι η Επιτροπή δεν ζητεί να λάβει κοινοποίηση κάθε αναλύσεως των απορρίψεων και όλων των εργασιών που απαιτείται να εκτελεστούν, κατά το μέτρο που ο κύριος στόχος της διαβιβάσεως των προγραμμάτων στην Επιτροπή είναι να επιτευχθεί η δημιουργία ενός όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερου συστήματος, χάρη στη συμβολή των κρατών μελών.

132. Όσον αφορά την έλλειψη κοινοποιήσεως των «τοπικών προγραμμάτων», οι γαλλικές αρχές τονίζουν ότι τα εν λόγω προγράμματα καλύπτονται από τον μηχανισμό που περιλαμβάνεται στο δεύτερο τμήμα της απαντήσεως στο έγγραφο οχλήσεως και ότι η νομική τους βάση, το άρθρο 68 της αποφάσεως σχετικά με τις απορρίψεις των ταξινομημένων εγκαταστάσεων, διαβιβάστηκε όντως στην Επιτροπή. Οι γαλλικές αρχές υπογραμμίζουν ότι, στην παρούσα υπόθεση, δεν πρόκειται για έγγραφα που έπρεπε να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή αλλά για έναν όρο που περιγράφει τους τρόπους προσφυγής στις αποφάσεις περί χορηγήσεως αδείας.

133. Επομένως, η καθής φρονεί ότι διαβίβασε στην Επιτροπή ένα εθνικό πρόγραμμα, η περιγραφή του οποίου εκθέτει σαφώς τις βασικές αρχές του: εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο μέσω της ρυθμίσεως περί ταξινομημένων εγκαταστάσεων σε συνδυασμό με τους ποιοτικούς στόχους που έχουν καθοριστεί σε τοπικό επίπεδο, συγχρηματοδότηση των εργασιών από τους αρμόδιους σχετικά με τα ύδατα οργανισμούς και τομεακά μέτρα ή μέτρα λαμβανόμενα ανά προϊόν για την εξαιρετική περίπτωση που οι απορρίψεις δεν προέρχονται από τις ταξινομημένες εγκαταστάσεις. Κατά συνέπεια, η καθής θεωρεί ότι

15 — Σκέψεις 31 και 32.

είναι ανακριβές να περιγράφεται η έκθεση του 1996 ως μία περίληψη ενός εντελώς νέου προγράμματος το οποίο ουδέποτε κοινοποιήθηκε, ενώ η εν λόγω έκθεση αρκέστηκε να καθορίσει το γενικό περίγραμμα του γαλλικού προγράμματος και να παρουσιάσει τα πρώτα αποτελέσματα που καταγράφηκαν.

134. Η καθής εκτιμά ότι απέδειξε ότι η προαναφερθείσα απογραφή ολοκληρώθηκε επιτυχώς και διαβιβάστηκε, υπό μορφή περιλήψεως, στην Επιτροπή.

135. Τέλος, η καθής προβάλλει ότι η εγκύκλιος της 18ης Μαΐου 1990 απεστάλη ατύπως στην Επιτροπή με τηλεομοιοτυπία της 27ης Ιουνίου 2000 και ότι, εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω εγκύκλιος επισυνάφθηκε στο υπόμνημα αντικρούσεως.

136. Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ενδεχόμενης παραβάσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνον οι πληροφορίες που ανακοινώθηκαν πριν από τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας [16]. Επιπλέον, μία απλή και άτυπη διαβίβαση πληροφοριών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

16 — Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2001, C-119/00, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 2001, σ. I-4795).

137. Η καθής προσθέτει ότι, κατά τη γνώμη της, είναι αντιφατικό να απαιτείται η κοινοποίηση της εγκυκλίου σχετικά με την απογραφή, ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζεται ότι αυτή δεν συνιστά πρόγραμμα υπό την έννοια της οδηγίας. Ωστόσο, ορθώς η Επιτροπή απαντά ότι, ελλείψει της ως άνω κοινοποιήσεως, της είναι αδύνατο να εκτιμήσει αν το περιεχόμενο της εγκυκλίου είναι σύμφωνο με την έννοια του προγράμματος, όπως η έννοια αυτή προσδιορίζεται στην οδηγία.

138. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν απαντά σε όλες τις επικρίσεις της Επιτροπής. Περαιτέρω, και ιδίως, η ίδια η Γαλλική Δημοκρατία δέχεται, όπως μνημονεύθηκε, ότι, λόγω τόσο της διαφορετικής ορολογίας που χρησιμοποιήθηκε όσο του λίαν αποκεντρωτικού χαρακτήρα του προγράμματός της, η διαβίβαση πληροφοριών στην Επιτροπή ήταν δεκτική βελτιώσεων και ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

139. Συνεπώς, εν πάση περιπτώσει, η παράβαση κράτους μέλους στοιχειοθετείται.

Προτάσεις

140. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

— να αναγνωρίσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, μη καταρτίζοντας προγράμματα μειώσεως της ρυπάνσεως περιλαμβάνοντα ποιοτικούς στόχους για τις 99 επικίνδυνες ουσίες οι οποίες απαριθμούνται σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής και μη ανακοινώνοντας περιληπτικώς στην Επιτροπή τα εν λόγω προγράμματα καθώς και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους, κατά παράβαση του άρθρου 7 της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΚ·

— να καταδικάσει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.